

BACZNIE (54) *av*

a jasne (w tym 4 r. błędne znakowanie), e jasne.

comp: baczni(e)i (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. Rozumnie, mądrze, roztropnie; *considerate Mącz, Calep, Cn; mature Mącz, Cn; gnare, intelligenter, sagaciter, solerter Mącz* (32) : *GliczKsiąż* F8v; Bo to świętym vmyśłem y bącznie czynili/ A Szpitale dla was ié łámych záłożyli. *KochZg* A4; *Mącz* 64a, 147a, 188a, 197b, 213a (8); ále iáko ow mądry pan ktory w záburzonym páństwie łwym rzeczy bącznie vřpakaia/ buntowniki karze/ á rozumowi zwierzchność á władzą dawa *GórnDworz* Ff6v, I5v; *Calag* 212b; *CzechEp* [383]; *GórnRozm* F3; *KochMarsz* 154; *ActReg* 117; *Calep* 246b [2 r.]; Napirwřza to cnotá/ ięzyk łwoy hánowác/ A w łprawach włzech łwoich bącznie pořtępowác. *Phil* G, B4, Q3; Ná wszytkim bącznie począł łię łprawowác, z nieprzyiaćioły łerdecznie woiować. *KlonKr* D; *SkarKaz* 609b.

W charakterystycznych połączeniach: *bacznie (na)czynić* (4), *postępować* (5).

Szeregi : »bacznie a roztropnie; roztropnie i bacznie« (1 : 1): Boć to káždy łzczęśliwy/ kthory co w iákęy łpráwie łwoiey bacznie á rořtropnie poczyňa *MycPrz* II Av; Prořćie rořtropnie y bącznie *SkarKazSej* 660b.

»bacznie i rozumnie«: Ieřzcze w prawdzie młodzieńcem yeřt/ ále tak bącznie y rozumnie mowi/ by mu było łto łat. *Mącz* 211d.

»mądrze (i) bacznie« (4): *Mącz* 149c; *BiałKaz* H4v; O czym iáko mądrze/ bącznie y dořtátecznie nápiřał niedawnych czáłow Polak ieden. *VotSzl* C4v, A4.

»opatrznie i bacznie«: Bo co nápomina *fol.* 253. żebyłmy łyná Bożęgo vpátrowáli w łtárym Teřtámenćie y poznawáli: tedy niewiem iáko to opátrznie y bącznie czyni/ gdyż go pokázác nie może? *CzechEp* 265.

2. *Uważnie, dokładnie; ostrożnie, przezornie; discrete BartBydg; attente, custodite Mącz* (17) : *BartBydg* 43; *Mącz* 75d, 444b; Otoż s tákowá przeřtrogá/ niechay łie łtořuie bącznie ku temu wřzytkiemu/ czo mowić ábo czynić vmyřlił. *GórnDworz* I6, I6v, N5, P8v; A coć bóğ dał z łáłki łwéy/ tym łzáfuielř bącznie *KochFr* 84; *WisznTr* 31; *KochPieř* 10; *Calep* 867b; *LatHar* 21; *CiekPotr* 86; Y to ćię prořę bącznie w łtáłki łáduy Hezyodá w tym mądręgo nářláduy *KlonFlis* E.

Szeregi: »pilnie a bacznie« (2): *GroicPorz* x3v; Co iřby vczynił káždy/ pilnie á bącznie tego nářęgo piřania niechayby vřywał *GliczKsiąż* A4v.

»bacznie a porządnie«: Thákże w Appelácyey pořtępek łpráwy trzebá łpiřác wřzytek bącznie / á porządnie *GroicPorz* e.

3. *Delikatnie, uprzejmie, subtelnie* (5) : Thák rodzicom yeřli łie im yáko v łwých dzyatek obyczáye wypráłřczác á wypráwowác przyda/ nyechay bącznye zlekká/ á nye okrutnye/ áni zápámyęłliwie to czynyń. *GliczKsiąż* G; Ale gdzieby kto łnią [z *białęłowę*] dwornie/ bącznie/ á więczy dla krotchwile/ niř dla złęgo pomyřłu o tym mowił/ tám niepotrzebá řurowey twáry *GórnDworz* Bb8v, Cc3v.

Szereg: »bacznie (i) zuchwale« (2): IVż wiedz naydzieř w tym domu iák w Weneckim kramie/ Chceř bącznie chceř zuchwale nie dádzá nic tanie *PapřPan* I3, Bb.

Synonimy: **1.** *dowcipnie, jawnie, mądrze, opatrzenie, ostrożnie, roztropnie, rozumnie, wiadomie*; **2.** *osobnie, ostrożnie, pilnie, porządnie, różnie.*

Cf **NIEBACZNIE**

KN